

บทที่ 3

วิธีการปฏิบัติ

วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการทำหน้าที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ มี 9 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รับหนังสือคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสาร/ระเบียบว่าด้วยการพัสดุฯ ที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ

ขั้นตอนที่ 3 รับรายงานผลการรับซองเอกสารต่าง ๆ (ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2) และซองใบเสนอราคาจากหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ

ขั้นตอนที่ 4 คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแต่ละรายว่าเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือไม่

ขั้นตอนที่ 5 ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือก

ขั้นตอนที่ 6 เปิดซองใบเสนอราคา เฉพาะรายผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือกทุกราย

ขั้นตอนที่ 7 ตรวจสอบเอกสารการเสนอราคาของผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือกทุกราย

ขั้นตอนที่ 8 พิจารณาราคา

ขั้นตอนที่ 9 รายงานผลการพิจารณาสอบราคาซื้อพร้อมความเห็นประกอบ (รับราคา/ยกเลิกการสอบราคาซื้อ)

ขั้นตอนที่ 1 รับหนังสือคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ จากเจ้าหน้าที่พัสดุ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาเอกสาร/ระเบียบว่าด้วยการพัสดุฯ ที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ

คณะกรรมการฯ ศึกษาเอกสารที่ได้รับการแต่งตั้งว่าได้รับแต่งตั้งทำหน้าที่อะไร มีใครร่วมเป็นกรรมการบ้าง จะทำการรับซองและเปิดซองอย่างไร ในวัน เวลา สถานที่ใด รวมทั้งศึกษารายละเอียดของพัสดุที่จะซื้อหรือคุณลักษณะเฉพาะ (ถ้ามี) พร้อมทั้งศึกษาวิธีการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 7 พ.ศ. 2552 ข้อ 15 ตี วรรคสอง จัตวา เบญจ วรรคหนึ่ง และข้อ 42 – 43 แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ หน้าที่ 42 – 49 , 173 - 175 (รวบรวมโดยสมาคมผู้บริหารพัสดุแห่งประเทศไทย) หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร(กวพ) 1305/ว 7286 ลงวันที่ 20 สิงหาคม 2542 และประมวลรัษฎากร ว่าด้วยเรื่องอากรแสตมป์

ขั้นตอนที่ 3 รับรายงานผลการรับซองเอกสารต่าง ๆ (ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2) และซองใบเสนอราคา จากหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ

ขั้นตอนที่ 4 คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาชื่อ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแต่ละราย ว่าเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือไม่

ก่อนการเปิดซองใบเสนอราคา ให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแต่ละราย จากหลักฐานเอกสารส่วนที่ 1 ว่าเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้เสนอราคารายอื่นหรือไม่ ตามนัยระเบียบฯ ข้อ 15 ตรี วรรคสอง โดยตรวจสอบ ดังนี้

(1) กรณีผู้เสนอราคาเป็นนิติบุคคล

(ก) ห้างหุ้นส่วนสามัญหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด ให้ตรวจสอบจากสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล บัญชีรายชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้มีอำนาจควบคุม

(ข) บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ให้ตรวจสอบจากสำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียนนิติบุคคล หนังสือบริคณห์สนธิ บัญชีรายชื่อกรรมการผู้จัดการ ผู้มีอำนาจควบคุม และบัญชีผู้ถือหุ้นรายใหญ่

(2) กรณีผู้เสนอราคาเป็นบุคคลธรรมดาหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล

ให้ตรวจสอบจากสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่น สำเนาข้อตกลงที่แสดงถึงการเข้าเป็นหุ้นส่วน (ถ้ามี) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้เป็นหุ้นส่วน

(3) กรณีผู้เสนอราคาเป็นผู้เสนอราคาร่วมกันในฐานะเป็นผู้ร่วมค้า

ให้ตรวจสอบจากสำเนาสัญญาของการร่วมค้า สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ร่วมค้า และในกรณีที่ผู้เข้าร่วมค้าฝ่ายใดเป็นบุคคลธรรมดาที่มีใช้สัญชาติไทย ให้ตรวจสอบจากสำเนาหนังสือเดินทางหรือผู้ร่วมค้าฝ่ายใดเป็นนิติบุคคล ให้ตรวจสอบจากเอกสารที่ระบุไว้ในข้อ (1)

การตรวจสอบให้จัดทำตารางบันทึกผลการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอแต่ละรายว่าเป็นผู้มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือไม่ ตัวอย่างดังภาคผนวก ข หน้าที 44

หากตรวจสอบเอกสารหลักฐานของผู้เสนอราคาแล้วพบว่า

1. ผู้จัดการ หุ้นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของบุคคลธรรมดาหรือของนิติบุคคลรายหนึ่ง มีอำนาจหรือสามารถใช้อำนาจในการบริหารจัดการกิจการของบุคคลธรรมดาหรือของนิติบุคคลอีกรายหนึ่งหรือหลายราย ที่เสนอราคาให้แก่ส่วนราชการในครั้ง นี้ ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงบริหาร

2. ผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญหรือผู้เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด อีกรายหนึ่งหรือหลายราย ที่เสนอราคาให้แก่ส่วนราชการในครั้ง นี้ ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงทุน

3. ผู้จัดการ หุ่นส่วนผู้จัดการ กรรมการผู้จัดการ ผู้บริหาร หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินงานในกิจการของบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลรายหนึ่ง เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญหรือห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือเป็นผู้ถือหุ้นรายใหญ่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด อีกรายหนึ่งหรือหลายรายที่เข้าเสนอราคาให้แก่ส่วนราชการในครั้งนี้ ถือว่ามีความสัมพันธ์กันในลักษณะไขว้กันระหว่าง (1) และ (2)

ให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาตัดรายชื่อผู้เสนอราคาดังกล่าวทุกรายออกจากการเป็นผู้เสนอราคาในการสอบราคาซื้อในครั้งนี้ พร้อมทั้งจัดทำหนังสือแจ้งให้ผู้ไม่มีสิทธิเข้าเสนอราคารายดังกล่าวทราบโดยพลัน ตามระเบียบฯ ข้อ 15 เบญจ วรคหนึ่ง

ขั้นตอนที่ 5 ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือก

ก่อนการเปิดซองใบเสนอราคา คณะกรรมการฯ ต้องจัดทำประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเสนอราคาที่มีสิทธิได้รับการคัดเลือกไว้ในที่เปิดเผย ณ สถานที่ทำการของส่วนราชการโดยพลัน และถ้าผู้เสนอราคาอยู่ ณ สถานที่ที่มีการเปิดซองสอบราคาให้เจ้าหน้าที่แจ้งผู้เสนอราคารายนั้นทราบด้วย ตามระเบียบฯ ข้อ 15 จัตวา วรคสาม

หากปรากฏว่ามีผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ให้เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติตัดรายชื่อผู้เสนอราคา หรือผู้เสนองานดังกล่าวทุกรายออกจากการ เป็นผู้เสนอราคา หรือผู้เสนองานในการเสนอราคา หรือเสนองานในครั้งนั้น พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้เสนอราคา หรือผู้เสนองานรายดังกล่าวทราบโดยพลัน

ผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานที่ถูกตัดรายชื่อออกจากการเป็นผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองานเพราะเหตุเป็นผู้เสนอราคาที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน อาจอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อปลัดกระทรวงภายใน 3 วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งพร้อมทั้งแสดงเหตุผลของการอุทธรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้องมาด้วย

ในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์ตามวรรคสอง ให้ปลัดกระทรวงพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบโดยพลัน การวินิจฉัยอุทธรณ์ของปลัดกระทรวงให้ถือเป็นที่สุดสำหรับการเสนอราคาหรือเสนองานในการซื้อหรือการจ้างทำพัสดุ การจ้างที่ปรึกษา หรือการจ้างออกแบบและควบคุมงานในครั้งนั้น และให้ส่งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวให้ กวพ. ทราบด้วย

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคสอง ย่อมไม่เป็นเหตุให้มีการขยายระยะเวลาการเปิดซองสอบราคา ประกวดราคา หรือเสนองาน แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เว้นแต่ปลัดกระทรวงพิจารณาเห็นว่าการขยายระยะเวลาดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการอย่างยิ่ง และในกรณีที่ปลัดกระทรวงพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับคำคัดค้านของผู้อุทธรณ์และเห็นว่ากรยกเลิกการเปิดซองสอบราคา ประกวดราคา หรือเสนองานที่ได้ดำเนินการไปแล้วจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการอย่างยิ่ง ให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจยกเลิกการเปิดซองสอบราคา ประกวดราคา หรือเสนองานดังกล่าวได้ ตามระเบียบฯ ข้อ 15 เบญจ

ขั้นตอนที่ 6 เปิดซองใบเสนอราคา เฉพาะรายผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับคัดเลือกทุกราย

เมื่อถึงกำหนดวันเปิดซองใบเสนอราคา ให้คณะกรรมการฯ เปิดซองใบเสนอราคาเฉพาะของผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับคัดเลือกทุกราย และดำเนินการตามหลักเกณฑ์ของระเบียบฯ ข้อ 42 (1) เปิดซองใบเสนอราคา และอ่านแจ้งราคา พร้อมบัญชีรายการเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ ของผู้เสนอราคาทุกรายโดยเปิดเผยตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด และตรวจสอบรายการเอกสารตามบัญชีของผู้เสนอราคาทุกราย แล้วให้กรรมการทุกคนลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนอราคาและเอกสารประกอบใบเสนอราคาทุกแผ่น ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากภาคผนวก ก หน้า 29

หากมีเหตุปรากฏต่อเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติก่อนหรือในขณะที่มีการเปิดซองสอบราคาว่ามีผู้เสนอราคา กระทำการอันเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม ให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติทำการตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว หากเชื่อได้ว่า มีการกระทำ อันเป็นการขัดขวางการแข่งขันราคา อย่างเป็นธรรมให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติตัดรายชื่อ ผู้เสนอราคา ที่กระทำการดังกล่าวทุกรายออกจากการเป็นผู้เสนอราคาในการซื้อในครั้งนั้น เว้นแต่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบคุณสมบัติจะวินิจฉัยว่าผู้เสนอราคานั้น เป็นผู้ที่มีความร่วมมือเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาของทางราชการ และมีได้เป็นผู้ริเริ่มให้มีการกระทำดังกล่าวตามนัยข้อ 145 เบญจ จะไม่ตัดรายชื่อผู้เสนอราคานั้นออกจากการเป็นผู้เสนอราคาในการซื้อนั้นก็ได้ ตามระเบียบข้อ 15 ฉ

ขั้นตอนที่ 7 ตรวจสอบเอกสารการเสนอราคาของผู้เสนอราคาที่มีสิทธิได้รับคัดเลือกทุกราย

คณะกรรมการฯ ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา แคล์คูล็อก หรือแบบรูป และรายละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา ดังนี้

- มีอาชีพขายพัสดุดตรงตามที่ประกาศสอบราคาหรือไม่
- เป็นผู้ทำงานหรือไม่ โดยตรวจสอบรายชื่อจากเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง ที่

www.gprocurement.go.th

- ใบเสนอราคา ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจากภาคผนวก ก หน้า 30
- แคล์คูล็อกหรือแบบรูปและรายการละเอียดคุณลักษณะเฉพาะตรงตามเงื่อนไขที่ทางราชการกำหนดไว้หรือไม่ (ถ้ามี)
  - จัดทำตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะเฉพาะและราคาที่เสนอ
  - กำหนดส่งมอบ
  - การรับประกันความชำรุดบกพร่อง
  - กำหนดขึ้นราคา
  - หนังสือมอบอำนาจซึ่งปิดอากรแสตมป์ตามกฎหมายในกรณีที่ผู้เสนอราคามอบอำนาจบุคคลอื่นลงนามในใบเสนอราคาแทน รายละเอียดตามภาคผนวก ก หน้า 42

โดยจัดทำตารางบัญชีแสดงเปรียบเทียบรายละเอียดและคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่ทำการซื้อ ตัวอย่างแบบฟอร์มดังกล่าวภาคผนวก ข หน้าที่ 46

ขั้นตอนที่ 8 พิจารณาราคา

พิจารณาคัดเลือกพัสดุของผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารสอบราคา ที่มีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการตามขั้นตอนที่ 7 และเสนอให้ซื้อจากรายที่คัดเลือกไว้แล้วซึ่ง **เสนอราคาต่ำสุด**

ถ้ามีผู้เสนอราคาเท่ากันหลายราย ให้เรียกผู้เสนอราคาดังกล่าวมาขอให้เสนอราคาใหม่พร้อมกัน ด้วยวิธียื่นซองเสนอราคา

การซื้อโดยวิธีสอบราคาที่ปรากฏว่าราคาของผู้เสนอราคารายที่คณะกรรมการเห็นสมควรซื้อยังสูงกว่าวงเงินที่จะซื้อให้คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาดำเนินการตามระเบียบข้อ 43 ตามลำดับ ดังนี้

(1) เรียกผู้เสนอราคารายนั้นมาต่อรองราคาให้ต่ำสุดเท่าที่จะทำได้ หากผู้เสนอราคารายนั้นยอมลดราคาแล้ว ราคาที่เสนอใหม่ไม่สูงกว่าวงเงินที่จะซื้อ หรือสูงกว่าแต่ส่วนที่สูงกว่านั้นไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่จะซื้อ หรือต่อรองราคาแล้วไม่ยอมลดราคาลงอีก แต่ส่วนที่สูงกว่าวงเงินที่จะซื้อนั้นไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่จะซื้อ ถ้าเห็นว่าราคาดังกล่าว เป็นราคาที่เหมาะสมก็ให้เสนอซื้อจากผู้เสนอราคารายนั้น

(2) ถ้าดำเนินการตาม (1) แล้วไม่ได้ผล ให้เรียกผู้เสนอราคาที่คณะกรรมการเห็นสมควรซื้อทุกรายต่อรองราคาใหม่พร้อมกัน ด้วยวิธียื่นซองเสนอราคาภายในกำหนดระยะเวลาอันสมควร หากรายใดไม่มายื่นซองให้ถือว่ารายนั้นยื่นราคาตามที่เสนอไว้เดิม หากผู้เสนอราคาต่ำสุดในการต่อรองราคาครั้งนี้เสนอราคาไม่สูงกว่าวงเงินที่จะซื้อ หรือสูงกว่าแต่ส่วนที่สูงกว่านั้นไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินที่จะซื้อ ถ้าเห็นว่าราคาดังกล่าว เป็นราคาที่เหมาะสมก็ให้เสนอซื้อจากผู้เสนอราคารายนั้น

(3) ถ้าดำเนินการตาม (2) แล้วไม่ได้ผล ให้เสนอความเห็นต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจว่าจะสมควรลดรายการ ลดจำนวน หรือลดเนื้องาน หรือขอเงินเพิ่มเติม หรือยกเลิกการสอบราคาเพื่อดำเนินการสอบราคาใหม่

ในกรณีที่มีผู้เสนอราคาถูกต้องตรงตามรายละเอียดและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารสอบราคาเพียงรายเดียว ให้คณะกรรมการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ข้อ 42

(3) โดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดดังกล่าวไม่ยอมเข้าทำสัญญาหรือตกลงกับส่วนราชการในเวลาที่กำหนดตามเอกสารสอบราคา ให้คณะกรรมการพิจารณาจากผู้เสนอราคาต่ำรายถัดไปตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 9 รายงานผลการพิจารณาสอบราคาซื้อพร้อมความเห็นประกอบ (รับราคา/ยกเลิกการสอบราคาซื้อ)

รายงานผลการพิจารณาสอบราคาซื้อพร้อมความเห็นประกอบ พร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดเสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่อสั่งการอนุมัติรับราคาจากผู้เสนอราคารายที่ได้รับการคัดเลือก หรือยกเลิกการสอบราคาครั้งนั้น โดยเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ รายละเอียดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 ข้อ 42 (5)

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินการเปิดซองสอบราคาซื้อถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อ ควรทำการศึกษาหาความรู้และทำความเข้าใจในกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้องทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ